

Spør som muligt, og at Folketirken bliver ved at være saa meget for en saa stor Del af Befolkningen som muligt. Men jeg tror, at jo mere man løsner det Baand, jeg har omtalt, desto vanskeligere vil det ogsaa blive at bevare en sund folkekirkelig Udvikling. Underledes stiller det sig derimod, hvis man knyttede dette Forslag sammen med det andet, og jeg havde ønsket og kunde ønske endnu at høre de ærede Forslagsstilleres Udtalelser herom, om de anse de Forslag, de have indbragt, som uadskillig knyttede til hinanden, eller om de ere tilbøjelige til at gennemføre et af dem for sig, og det vilde vel da i det Tilfælde blive lettest at gennemføre et Forslag om Landsbypræsternes Lønning. Naar jeg lægger saa stor Vægt derpaa, er det af Hensyn til det, jeg omtalte, at jeg ikke ønsker at være med til at jønderstære det Baand, som findes mellem Menighed og Præst. I det man nemlig tager det andet Forslag med, forandres Forholdet ikke saa lidt; thi saa knytter man et nyt Baand samtidig med, at man hæver et gammelt. Medens man hæver det Baand, der nu binder Præst og Menighed sammen gennem Lønningsmaaden, derigennem, at Præsterne beständig føle, at de staa i Forhold til Sognebeboerne ved den Maade, hvorpaa de saa Lønning, ville de da i Fremtiden jo komme til at staa i Forhold til deres Sogneboere gennem Valget. De ville derved hindres i at komme til at staa fremmede, endnu mere, end det nu ofte sker, hvor en Præst bliver sendt til en Menighed, uden at denne har ønsket den Præst, ja ofte mod en saadan Menigheds Ønske faar den en Præst, der kommer fremmed og ukendt dertil og egentlig aldrig naar at komme i Forhold til Menigheden. Jeg tror, at denne uheldige Tilstand vilde hyderligere øges i det Øjeblik, man løste Lønningspørgsmaalet, uden samtidig at knytte et Baand gennem Valgpørgsmaalet. Jeg kunde derfor ønske at høre de ærede Forslagsstilleres Udtalelser derom.

Der er enkelte Punkter i det foreliggende Lovforslag, som jeg skal gøre et Par Bemærkninger om. Det forekommer mig at være en noget uheldig Bestemmelse at sætte ind i en Lov som denne, at Ministeriet skal inden Forløbet af 3 Aar forelægge et Forslag om Tiendernes Afløsning. Jeg ved meget godt, det er en Bestemmelse, der ogsaa før har været knyttet til dette Forslag. Det forekommer mig imidlertid, at vi have fra Grundloven og fra adskillige andre foregaaende Tilfælde Advarsel nok om ikke at knytte den Slags Løsteparagraffer til Love, vi vedtage her. De vise sig i Regelen at være aldeles tomme, at der kan gaa Menneftaalder,

uden at de opfyldes. Derved vækkes der Forhaabninger, som aldrig vil blive tilfredsstillende. Er det Forslagsstillernes Mening, at vi skulle ind paa en Tiendeafløsning — et Forhold, som jeg fuldt ud billiger at komme ind paa — saa synes jeg, det var naturligt at angive det bestemt og at knytte det til det foreliggende Lovforslag, saa at man saa, i hvad Retning den Sag skulde ordnes, og søgte at ordne dette Forhold samtidig dermed. Kan man komme til en Løsning af saa store Spørgsmaal, som man søger løste gennem det foreliggende Forslag, tror jeg heller ikke, det vil frembyde uovervindelige Vanskeligheder at naa til en Tiendeafløsning. I ethvert Tilfælde hørte vi jo af den højtærede Kultusminister, at der vilde for ham hengaa længere Tid, inden han kunde tilvejebringe de fornødne Oplysninger, til at han kunde tage bestemt Stilling til det foreliggende Forslag og sige, paa hvilken Maade han ønsker dette Spørgsmaal løst, det forekommer mig derfor, at en saadan Løsteparagraf som denne burde helt have været udeladt, saa at man ikke vækker Forhaabninger om, at det skulde ske. Det kan ikke være ukendt, at der i ikke saa Kredse her i Landet ligefrem er Ønsker oppe om Afstæffelse af Tienden. Jeg ser, at under den Valgkamp, som for Øjeblikket føres i Odderkredsen, er der en af Kandidaterne, der oven i Købet stiller sig som en bestemt Tilhænger af det Parti, for hvilket de to ærede Forslagsstillere ere Ledere, som bestemt udtaler sig som Tilhænger af, at Tienden skal fuldstændig eftergives og opheves. Altsaa, naar de ærede Forslagsstillere tælle eller i alt Fald i den nærmeste Fremtid ville komme til at tælle et saadant Medlem i deres Parti, vilde det være af ikke ringe Interesse at faa disse Bestemmelser lidt nærmere formulerede, ellers kunde et saadant Punkt i Lovforslaget let vække Forhaabninger eller ligesom tilkendegive, at de ærede Forslagsstillere billigede den Opfattelse, at Tienderne i en nær Fremtid skulde eftergives; inden 3 Aar skulde man have et Forslag i den Retning eller i alt Fald et Forslag om en Afsløsningsmaade, der var saa billig for Tiendehynderne, at det blev omtrent det samme som at forære dem Tienderne. Over for det, jeg har faaet Indtrykket af, at de ærede Forslagsstillere anse for det vigtigste ved det foreliggende Forslag, nemlig Spørgsmaalet om Præstegaardsjordernes Udnyttning, kan jeg ikke sige andet, end at der staaer jeg i flere Henseender meget tvivlende. For det første forekommer det mig tvivlsomt, om man, naar man overhovedet vil tage Jord fra Præsterne, da ikke gør dem den største Velgerning ved at tage af deres Jord